

Τὸ πρόγραμμα αὐτὸ τοῦ Σ. Ε. Δ. Γ. εἶναι τὸ ἀκόλουθο :

Α'. — ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ.

2) Ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία γενικὰ καὶ τῶν ἀγοριῶν καὶ τῶν κοριτσιῶν, πρέπει ν' ἀναπλασθῇ καὶ ἐξωτερικὰ καὶ ἐσωτερικὰ, γιὰ νὰ ἐτοιμάξῃ τοὺς Ἕλληνας γιὰ τὴ σύγχρονη πολιτισμένη ζωὴ.

2) Ἡ γυναῖκα εἶναι ἴση σι' ἀνδρώπινα καὶ σιὰ κοινωνικὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα μὲ τὸν ἄντρα. Ἐπομένως πρέπει νὰ προετοιμάζεται γιὰ ὅλες τὰς ἐνέργειες μέσα στὴ ζωὴ ὅμοια μὲ τὸν ἄντρα. Γι' αὐτὸ ζητᾶμε ἴση καὶ παράλληλη παιδεία γι' ἀγόρια καὶ κορίτσια καὶ ἀντιστοιχία προγραμμάτων.

3) Ἡ γυναῖκα, ὅπως καὶ ὁ ἄντρας ἔχει ἰδιαιτέρεση ἀτομικότητα, ἰδιαιτέρεση φυσιολογικὴ καὶ ψυχικὴ οὐσία καὶ ἐνδιαφέροντα ἰδιαιτέρα. Αὐτὰ πρέπει νὰ εἶναι σεβαστὰ καὶ νὰ βρῶσιν καὶ τὴν καλλιέργειάν τους μέσα στὴν παιδείαν.

Β'. — ΕΙΔΙΚΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ.

1) Νὰ ἰδρυνθῶν ἀπὸ τοὺς δήμους, τὰς κοινότητες καὶ τὸ κράτος νηπιαγωγεῖα γιὰ τὰ μικρὰ παιδιὰ, 4—6 ἐτῶν, πρὸ πάντων σιὰ βιομηχανικὰ κέντρα.

2) Νὰ γίνῃ πραγματικὴ ἡ ὑποχρεωτικὴ φοίτηση γι' ἀγόρια καὶ γιὰ κορίτσια σιὰ δημοτικὸ σχολεῖο γιὰ ἔξ η τοὺλάχιστο χρόνια.

3) Τὰ μικτὰ δημοτικὰ σχολεῖα νὰ μὴ θεωροῦνται ἔορτα τῆς ἀνδρῆς μὰ κανονικὸς καὶ χρήσιμος θεσμός. Τὸ προσωπικὸ νὰ εἶναι μικτὸ ἢ καὶ μόνο γυναικες. Στὰ προγράμματα νὰ δοθῇ προσοχὴ οὐδὲ εἶναι ἀνάνηκ νὰ διδάσκται ἰδιαιτέρα σιὰ κορίτσια καὶ σι' ἀνδρῶν. Ὡς πὸς τὰ ἄλλα, συνδιδασκαλία καὶ συνεκπαίδευση σιὰ δημοτικὸ σχολεῖο.

4) Νὰ ἰδρυνθῶν κατώτερα ἑπαγγελματικὰ σχολεῖα γι' ἀγόρια καὶ γιὰ κορίτσια, κοινὰ, (γιὰ τὰ κοινὰ ἑπαγγέλματα), καὶ ἰδιαιτέρα. Νὰ ἰδρυνθῶν συμπληρωματικὰ ἑσπερινὰ καὶ κυριακάτικα σχολεῖα.

5) Ἡ μέση ἐκπαίδευση τῶν κοριτσιῶν ν' ἀναδιοργανωθῇ ὅπως καὶ τῶν ἀγοριῶν, ὅστερ' ἀπὸ τὸ ἐξάχρονο δημοτικὸ σχολεῖο, τριῆχρονο ἢ τετραῆχρονο ἀσινὸ γιὰ τὴ μέση τάξη, καὶ δεκάχρονο γυμνάσιο κλασικὸ καὶ πραγματικὸ γιὰ κείνες πὺν θὰ πᾶνε σιὰ Πανεπιστήμιο ἢ σι' ἀνώτερο ἑπαγγελματικὸ σχολεῖο. Τὰ κορίτσια νὰ μένουν σιὰ σχολεῖο ὅσα χρόνια καὶ τ' ἀγόρια. Ἐπειδὴ ὅμως ὑπάρχουν λόγοι ἀρεκετὰ σοβαροί, καὶ γενικοὶ καὶ τοπικοὶ (προσωρινοί), πὺν μᾶς ἐπιβάλλουν νὰ μὴ θεωροῦμε σκοπιμώτερον τὴ συνεπαίδη σιὰ χρόνια αὐτὰ, νὰ γίνῃ προσπάθεια νὰ ἰδρυνθῶν παντοῦ, δίπλα σι' ἀγορίστικα καὶ κοριτσιόστικα σχολεῖα ἢ τάξεις γιὰ τὰ κορίτσια μέσα σι' ἀγορίστικα. Τὰ προγράμματα, μὲ τοὺς ἴδιους γενικοὺς σκοποὺς θᾶχουν διάφορη κατανοὴ τῆς ὕλης καὶ ἰδιαιτέρα μαθήματα χρήσιμα σιὰ κορίτσια. Ὁ Σύνδεσμος θὰ ἐπιδιώξῃ καὶ θὰ ἐποστηρίξῃ κάθε Κυβερνητικὴ καὶ ἰδιωτικὴ προσπάθεια γιὰ τὴν ἰδρυση σχολείων μέσης ἐκπαίδευσως, ὅπου θὰ γίνετται ἡ συνδιδασκαλία καὶ ἡ συνεκπαίδευση μὲ τοὺς τελειότερους ὁρους, καὶ θὰ χρησιμεύσουν ἔτσι γιὰ πεισματοποιὸν σιὰς τελικὲς ἀποφάσεις γιὰ τὸ ζήτημα τῆς μέσης ἐκπαίδευσως.

6) Τὰ Μέσα ἑπαγγελματικὰ σχολεῖα νὰ εἶναι μικτὰ γιὰ τὰ κοινὰ ἑπαγγέλματα (συνεκπαίδευση

καὶ συνδιδασκαλία), (κοινὰ διδασκαλεῖα, ἐμπορικὲς, γεωργικὲς, καλλιτεχνικὲς, βιοτεχνικὲς σχολὲς κτλ.), ἰδιαιτέρα γιὰ τὰ ἰδιαιτέρα ἑπαγγέλματα (ναυτικὲς σχολὲς ἀγοριῶν), οἰκονομικὲς (κοριτσιῶν) κτλ.).

7) Σ' ὅλα τὰ σχολεῖα τῶν κοριτσιῶν νὰ διδάσκωνται, σιὴν κατάλληλῃ ἐποχῇ καὶ μὲ τὸν κατάλληλον τρόπο, σύμφωνα μὲ τὸν ἰδιαιτέρο προσορισμὸ τῆς γυναίκας (ὕγεινῃ, παιδρῶν, γεννητήσιος διαφωτισμός, οἰκιακὴ οἰκονομία). Ἡ ἀγωγή καὶ ἡ σχολικὴ ζωὴ νὰ πραγματοποιοῦν τὸν ἐθισμό τοῦ κοριτσιῶν σιὴν ἰδιαιτέρεση ἀποστολὴν τοῦ (καὶ ἀπὸ σωματικὴ καὶ ἀπὸ ψυχικὴ ἀποψη).

8) Σ' ὅλα τὰ σχολεῖα τῶν κοριτσιῶν νὰ διδάσκωνται, ὅπως καὶ σι' ἀγόρια, μαθήματα γιὰ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ πολίτου, καὶ τὸ κοινὸ δικαίον.

9) Τ' ἀνώτερα ἑπαγγελματικὰ σχολεῖα (Πανεπιστήμιο, Πολυτεχνεῖο, Ἀνώτερος ἐμπορικὲς, γεωπονικὲς, δασικὲς, τεχνικὲς σχολὲς κτλ. ἐκτὸς ἀπὸ τὰς στοιχειωτικὲς καὶ ναυτικὲς), νὰ εἶναι ἀνοικτὰ μὲ ἴδια δικαιώματα καὶ σι' ἀγόρια καὶ σιὰ κορίτσια.

10) Ἡ ἑπαγγελματικὴ διδασκαλικὴ μόρφωση γι' ἀνδρῶν καὶ γιὰ κορίτσια νὰ εἶναι ἡ ἴδια καὶ τὰ προνόμια τῆς νὰ ὅλες τὰς ἰδέαις.

11) Νὰ ἐξισωθῇ ὁ μισθὸς καὶ τὰ ἰσοαρχικὰ δικαιώματα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν μέσα σιὴν ἐκπαίδευση.

12) Οἱ σχολικὲς ἐπιτροπὲς νὰ εἶναι μικτὲς μὲ ἄνδρες καὶ γυναῖκες».

ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ

Ἀφιερωμένο στὴ φίλῃ μου
Ἀλεξάνδρα Μ....

— Καπετάν Γιώώωωργη !

— Ἐδῶ σιὰ γιαλόσο, εἰμιρι !

Τὸ καίκι, κοινὰ σιὰ μουράγιο ἀραγμένο, περίμενε νὰ μετακινηθοῦν οἱ ἐπιβάτες, ἀμφίβολα φωτισμένο ἀπὸ τὸ φεγγάρι, πὺν ἀργὰ κείνη τὴν ὥρα ξεπρόβαλλε πῖσ' ἀπὸ τὰ ψηλὰ βουνὰ τῆς Μάνης, ὑψώνοντας τὰ κατάρτια τὸν ἀχνὰ καὶ μισοσθηρμένο σιὰ μισοσκότεινο ἀκόμα φῶντο τοῦρανοῦ.

Οἱ ναῦτες, μὲ τὰ ξετράχηλα πονκάμια καὶ τὰ ἀσφιδὰ κροσσωτὰ ζωνάρια, λύνανε τὰ παλαμάρια ἀπ' τοὺς χαλκᾶδες τοῦ μύλου, καὶ τὸ καίκι ἀργοσάλευε, ἔτοιμο νὰ σαλπάρει.

— Μεγάλη μπανάτσια κῆπος, ὅρε παιδιὰ καλὸ πρῶτ', μὲ τὸν ἥλιο θὰ φτάσουμε...

— Ποιὸς τὸ λέει, ὁ Νικολό ; " Ἀσε νὰ θυγῶν ἀπ' τὸ λιμάνι, καὶ θὰ ὄητε πῶς θὰ πάρουν τὰ πανιά μας. Θὰ πᾶνε πρῶτα οὐδὲν ὁμοίως τρεῖς ὥρες τὸ πᾶν ἴσμε μᾶςτε μέσα.

— Βάλε τέσσερες-πέντε, γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ. Ἀργὰ ξεκινήσαμε γύρω μας λάδι ἡ θάλασσα, ξεδίπλωνε τὰ μικρὰ φῶτα τῆς παραλίας πὺν μᾶς ἀκολουθοῦσαν σὰν καλόπιστα φιλικὰ βλέμματα, λέγοντάς μας «σιὸ καλὸ». Καὶ τὰ γύρω ἀραγμένα σιὴν ἀγκυλιὰ τῆς νύχτας καίμα καὶ δάκρυα, μαλακὰ γλυστοῦσαν τὰς σκέψεις τοὺς πᾶν σιὰ νερά.

Μόλις σιρῖσαμε τὰ κοτρώνια μὲ τὸ φανάρι τοῦ λιμανιοῦ, ὁροσερὸ τὸ νυχτιάτικο ἀεράκι μᾶς χάδεψε τὰ

φλογισμένα μέτωπα, και τὰ πανιά ἄρχισαν νὰ φουσκώνουν.

— Μωρέ, τί σοῦ εἶναι αὐτοὺς ὁ καπετὰν Γιώργης! ἀπ' ὅλους τοὺς καπετάνιους ὁ πῶς γερός! Σαίρει ἀκόμα και τὰστέρια, πότε θὰ θγάλουν ἄγέρα.

— Χμ! δὲ σὰς τόλεγα ἐγώ, μωρέ; μούγκρισε ὁ γερολύκος μὲ τᾶταχια σὰν ἀγριόκοιτα μαλλιὰ του, πὼς πάρα ὅξω ὄντας βορθεύμε θὰ φρεσκάσει ματίστρος δυνατός;

— Γειά σου λεδένη θαλασσινέ, παιδὶ τ' Ἀη Νικόλα....

Τὸ τρεχαντήρι μας ἄρχισε νὰ παίρνει δρόμο, γέροντας λίγο ἀπὸ τὴ μιὰ μπάνια τὸ κῆμα, πὺν ἡ μύτη τῆς πλώρης ἔσκιζε, ἀνάλαφρα μᾶς ῥάντιζε μὲ παιγνιδιάρικες ἀρμυρὲς δροσοσταλίδες τὰχνά μας πρόπονα.

Τῶν πανιῶν κ' ἡ μικρότερη ζαρωματιά ξεδιπλώθηκε κι ἀφέθηκε στοῦ ζέφουρου τὴ σμίλη, πὺν μ' ἐνθουσιασμό κ' ἐμπνευσή παρθένα, λάξευε καμπύλες πλαστικές, δροσάτες, γεμάτες παλμό και κίνηση.

Κάπου ἀπ' τὰ πόδια μας, πάνω στὴν ὄγρη θαυγάλανη ἄδυσσο, τὸ σεληνόφωτο ἀνιφέγγιζε, ἔπαιζε, κεντοῦσε μύριες πούλιες ξωτικά γυαλιστερές, σὺ γάργαρο ἀλλάζι, πὺν ξεδίπλωνε ἀδιάκοπα γύρω μας σὲ ἀπέραντες πέπλινες ἐκτάσεις τὸ νερένιο του μυστήριου.

Καί μεστωμένα παλληκάρια, ξαπλωμένα στὴν πλώρη, παιδιὰ τῆς θάλασσας κι αὐτά, νανουρίζονταν μὲ τὰ παθητικά τους τραγούδια, πὺν τᾶπαιρνε ἡ νύχτα και τ' ἄπλωνε, σὰ φωτεινὰ πέταλα, στεφάνια και κρίνους ἀσημένιους, στοῦ πελάγου τὴν ἀγκαλιά, τραγούδια τῆς ξενητιάς, τοῦ μισομοῦ, τραγούδια τῆς ἀγάπης τῆς ἀπονης, τῆς ἀπαρνήτρας ἀγάπης.

Κ' ἡ Ἐκάτη, μέσα σ' ἓνα ἀτέλειωτο μεθυστικό ὄργισμα, ἔλουζε ἀρόγιατα τὰ πλούσια τῆς μαλλιὰ μὲς σ' ἀσημένια κύματα, και πᾶνον στὰ τρελά τῆς παιγνίδια ξεχνούσε φωτεινοὺς πλοκάμους γαντζωμένους πάνω στὰ σκονινιά, στὰ κατάρτια, στὰ πανιά.

Μισομεθυσμένη ἀπὸ τὴν τόση ὁμορφιά ξάπλωσα στὴ ρίζα τοῦ καταριτοῦ, κοντὰ σὺ τοιμπούκι, πάνω σ' ἓνα δεμάτι σκονινιά, ἔβαλα τὶς παλάμες μου γιὰ προσκέφαλο, κι ἄφησα τὸ βλέμμα μου ἡδονικά κουρασμένο νὰ θυθιστεῖ σὺ ἀστροκέντητο πέλαγο τοῦρα-νοῦ και, σὰ σὲ ὄνειρο, ἀκολουθοῦσα τὴν κίνηση τῆς ἀνένας πὺν μοῦδειχνε ἡ μοῦκρικε τὸ χαμόγελο τοῦ φεγγαριοῦ.

Και δὲν ἄφησα νὰ διακρίνω μὲ γαλήνια χαρὰ δὺ ματάκια πὺν ταξίδευαν ὡς ἐκεῖ ψηλά, κ' ἔγαχναν μέσα στὰ πέλαγα νὰ δοῦνε τὴ θαρκούλα μου και τὰ εἶδα νὰ μάκλουνθάνε μέσα σὲ ρεμβασμό σὺ ταξίδι μὲ γλῦκα, μ' ἀγάπη, μὲ καλοσύνη.

Τοὺς ἔστειλα ἓνα ἄδραγο ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους φίλημα, ψυχικό, βαθύ, ἐντατικό. Τᾶφερα παρακάτω, πὺν κοντὰ μου, κι ἄπληστα τὰ κοίταξα, ὅσο πὺν ἄδελὰ τὰ βλέφαρά μου κλείσανε σὺ ἡδονικό χάδι πὺν οἱ πλάνες ὥρες ὕφαιναν γύρω ἀπὸ τὸ λευκὸ ὄνειρο τῆς θαρκούλας μου....

— Ἐμπρός, παιδιὰ! ἴσα, μάινα, κάτω τὰ φτερά! Εἴταν ἡ θραχνὴ φωνὴ τοῦ καπετάνιου πὺν κατέβαζε τὰ πανιά, ἐνῶ τὰ καρούλια τρίζανε σὺ μάζεμα τῶν σκονινιῶν.

Κατὰ τὸ γλυκοχάραμα μπαίναμε σὺ λιμάνι τοῦ Κ..

Ξύπνησα κ' εἶδα γύρω μου τὴ θάλασσα και τὰ θου-νὰ στεφανωμένα μὲ μενεξέδες και ροδοφύλλα, γιατί περίμεναν τὸν ἐρχομὸ τῆς αὐγούλας.

Κι ὁ οὐρανός, τυλιγμένος σὲ τριανταφυλλένιες, σὲ γιρλίζες και σὲ χρυσαφιὲς γάζες, σὰν κάποιος θασιλιάς ξεχασμένου παραμυθιοῦ, μεθυσμένος ἀπὸ τὸ μάγο κρασί τῆς γλυκειᾶς ὥρας, εἶχε ἀγκαλιάσει σφιχτὰ και γῆ και θάλασσα, μαζί μὲ τὴ φτωχὴ μας θαρκούλα.

Και μᾶς φιλοῦσε σὰν τρελός, χαρούμενα, μεθυστικά, εὐτυχισμένα.

26[6]1919

ΑΘΗΝΑ Ν. ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΜΟΥΣΙΚΗ

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

Ἡ νέα δημιουργικὴ ἐκδήλωση τοῦ κ. Μανώλη Καλομοίρη, πὺν μᾶς παρουσιάστηκε στὴν τελευταία συναυλία τῶν ἔργων του, και πὺν μᾶς ἀποκάλυψε καινούργιες ὁδόδρομες πηγές τῆς πλούσιας ἐμπνεύσεώς του, τὸν ἀνεβάζει σὲ ἀψηλότερη ἀκόμα σκαλωσιά, — πὺν μὲ ἀδόσιαχη λαχτάρα τὴν ἐλπίσανε, — σὲ κείνη, πὺν ἀγναντεύει τὴν ἀπάτητη κορφή.

Στὴ συνείδησὴ ὅλων ἐκείνων, πὺν μὲ συμπᾶθεια παρακολούθησαν τὴν προσπάθεια γιὰ τὴν ἀναζωογόνηση τῆς οδοβαρῆς μουσικῆς παραγωγῆς σὺν τόπο μας, ἔξω ἀπὸ τὶς ξεκινῆς μιμήσεις, θγαλμένης ἀπὸ τὴ ζωὴ μας, ὁ κ. Καλομοίρης ἀδόσιαχτα πῆρε τὴ θέση τοῦ θεμελιωτῆ τῆς τᾶσης πρὸς δημιουργία ἀντίθετος Ἑλληνικῆς μουσικῆς, και τὸ θαρραλέο του

ἔγμα θὰ σημειώσει ἓνα ξεχωριστὸ ἱστορικό σταθμὸ στὴν ἀνάπτυξή τῆς.

Ἀνάμεσα σὺ ρεῦμα τῆς ἐλαφρότητας και τοῦ ἐπιπόλαιου ονομπισμοῦ, πὺν — σκαλωμένο ἔχοντας κάθε ἀγνὸ ἀδόσιαχο ξέσπασμα ἐπαναστατημένης ψυχῆς, — παρὰσέρνει τὴ γύρω μας ζωὴ, μολύνοντας και τὴν τέχνη, τράβηξε ὁλοῖα τὸν τραχὺ κι ἀχάριστο δρόμο τῆς Τέχνης του, πιστὸς στὴν ἐσωτερικὴ του παρόρμηση, ἀνηφώντος τοὺς χλευασμοὺς τοῦ ὄχλου, περιφρονώντας τὶς εὐκόλες δάφνες τοῦ σαρμοῦ, τὰ φτηνὰ λιθανίσματα τῶν πολλῶν.

Τὸ χαρακτηριστικὸ σημεῖο τῆς νέας του καλλιτεχνικῆς ἐκδήλωσης και κυρίως ἀντιπροσωπευτικὸ τῆς καλῆς ἐξελιχτικῆς του τᾶσης, εἶναι, διι ἔφυγε ἀπὸ τὴν περιοριστικὴ προσήλωση σὺ πρωτόγονα δημοτικὰ θέματα, ἀνεβάζοντας τὰ ἀπλὰ ἑλληνικὰ στοιχεῖα μὲ τὴν προσωπικὴ ἐμπνέωση στὴ σφαῖρα τοῦ πνευματοποιημένου μουσικοῦ κόσμου, χωρὶς τὸ ἑλληνικὸν τοῦ χροῖμα νὰ χαντεῖ στὴν ξενικὴ τεχνουργία. Μπο-